

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Издръжка на членове на семейството Издръжка на членове на семейството

Чешка република

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Понятието „издръжка“ означава сумата, която едно лице изплаща на друго за удовлетворяване на всички негови законни нужди. Основна предпоставка за определянето и продължителността на задълженията за издръжка според Гражданския кодекс е наличието на семейно или подобно отношение, независимо дали по силата на брак, прекратяване на брака или родство по пряка линия, или отношение между регистрирани партньори или бивши регистрирани партньори от един и същ пол.

В Гражданския кодекс са определени групите лица, които са задължени да плащат издръжка и имащите право да получават издръжка, както следва:

издръжка между съпрузи: задължението за такава издръжка възниква при сключването на брак и приключва при неговото прекратяване.

Съпрузите имат задължение за издръжка в размер, гарантиращ еднакъв материален и културен стандарт на живот с оглед на равноправието на мъжа и жената в брака. Задължението за издръжка между съпрузи има приоритет пред задължението за издръжка между родители и деца,

издръжка между разведени съпрузи: задължението за такава издръжка се поражда, ако единият от разведените съпрузи не е в състояние да се издържа самостоятелно и тази неспособност е възникнала във връзка с брака, и неговото изпълнение може законно да се поиска от бившия съпруг, по-специално с оглед на възрастта или здравословното състояние на разведения съпруг към момента на развода или прекратяването на грижите за дете, което е общо за разведените съпрузи. Издръжката се спира, ако издръжаният съпруг сключи брак или при изтичането на срока, за който тя е била определена за разведените съпрузи (най-много 3 години),

издръжка между родители и деца: задължението за такава издръжка възниква при раждането на детето и се прекратява, когато детето е в състояние само да се издържа или задължението за издръжка е прехвърлено на друго лице (например чрез брак или отказ от бащинство).

Размерът на издръжката се определя така, че да се гарантира стандарт на живот на детето, който в значителна степен е идентичен със стандарта на живот на родителите. Детето също е задължено да предоставя на родителите си справедлива издръжка според материалните си възможности, като не е необходимо стандартът на живот на родителите да е идентичен със стандарта на живот на детето,

издръжка между роднини по низходяща и възходяща линия: задължението за такава издръжка възниква между възходящи и низходящи родственици. Задължението на родителите за издръжка на техните деца изключва задължението на бабите и дядовците и други роднини по възходяща линия за издръжка на децата. По-далечни роднини имат задължение за издръжка, ако то не може да бъде изпълнено от по-близък роднина,

изплащане на издръжка и други разходи на самотна майка: това задължение възниква, ако майката на детето не е омъжена за бащата на детето.

В такъв случай бащата е длъжен да предоставя издръжка за период от две години след раждането на детето и да допринесе в разумни размери за покриване на разходите, свързани с бременността и раждането на детето.

Задължението за издръжка е уредено също така в Закона за регистрираното партньорство. В него е предвидено:

задължение за взаимна издръжка между партньорите — обхватът на задължението за издръжка се установява по такъв начин, че да се гарантира като цяло еднакъв материален и културен стандарт на живот на двамата партньори,

задължение за издръжка след прекратяване на съжителството на партньори — бивш партньор, който не е в състояние да се издържа самостоятелно, може да поиска от бившия си партньор да му плаща сума като издръжка в разумни размери според неговите/нейните възможности и финансово състояние. Ако с прекратяването на партньорството е причинена сериозна вреда на бившия партньор, който няма вина за трайното разстройство на партньорството, може да му/й бъде присъдена издръжка за период от три години в същия размер като задължението за издръжка, което би възникнало, ако партньорството не беше прекратено.

Задължението на едно лице да предоставя издръжка на друго лице е предвидено в закона и не може да се прехвърля, заменя или отстъпва предварително.

Спазването на добрите нрави е една от предпоставките за постановяване на задължението за издръжка, която важи за всички случаи на изпълнение на задължението за издръжка.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Издръжка може да бъде предоставена, ако получателят действително не е в състояние да се издържа самостоятелно. Способността за самостоятелно издържане обикновено се разглежда единствено като възможност за удовлетворително посрещане на всички собствени нужди (материални, културни и др.). Ако детето не може да се издържа самостоятелно и е зависимо от подпомагането на лицето, което плаща издръжката, задължението за издръжка не се прекратява дори когато той/тя навърши пълнолетие (например ако детето продължава своето образование). В изключителни случаи задължението за издръжка може да продължи през целия живот на детето и на родителите (например ако детето е напълно нетрудоспособно и никога няма да бъде в състояние да се издържа самостоятелно). Обратно, задължението за издръжка може да се прекрати и преди детето да навърши пълнолетие, ако то стане способно по-рано да се издържа само. Следователно няма конкретна възрастова граница.

Навършването на пълнолетие е важно от процесуална гледна точка (например съдът може да постанови издръжка за ненавършило пълнолетие дете дори без да е подадена молба, но единствено въз основа на молба съдът ще присъди издръжка на навършили пълнолетие деца).

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Издръжка може да бъде присъдена единствено от съда въз основа на молба, но за ненавършило пълнолетие дете съдът може да присъди издръжка дори без да е подадена молба.

Освен общите данни молбата трябва да съдържа името, фамилията и адреса на страните, описание на основните факти, опис на представените от ищеца доказателства и трябва да е ясно какво всъщност иска ищецът.

Молбата трябва да бъде подадена до местния компетентен съд. Вж. въпрос № 5.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Родителят, който упражнява родителските права по отношение на детето, има право да подаде молба от името на детето за издръжка от другия родител. От името на детето може да осъществява действия също така настойник или попечител. Дете, което е напълно дееспособно, трябва да подаде молбата за издръжка от свое име.

Молбата не може да се подава от името на роднина, освен в случаи, когато лицето не е напълно дееспособно и съдът назначи за настойник един от роднините на лицето.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Международната компетентност по производства по въпроси, свързани със задължения за издръжка, се определя в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка („Регламент за задълженията за издръжка“): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX%3A02009R0004-20130701>. Споменатият регламент не пречи на прилагането на международните договори, по които Чешката република е страна и които са свързани с въпросите, уредени с Регламента за задълженията за издръжка. Тези договори обаче се прилагат само в отношенията с държави извън ЕС (това по-специално касае двустранни договори за правна помощ, сключени с държави извън ЕС, или международната Конвенция компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Лугано, 30.10.2007 г.) по отношение на Норвегия, Швейцария или Исландия). Що се отнася до отношенията между държавите — членки на Европейския съюз, Регламентът за задълженията за издръжка има предимство пред националните договори.

В Чешката република районните съдилища се произнасят на първа инстанция по производства, свързани със задължения за издръжка.

Основно компетентността се определя в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка, който има предимство пред чешкото законодателство. Според член 3 от Регламента за задълженията за издръжка, ищецът може по свой избор да подаде молба до съда:

а) по обичайното местопребиваване на ответника; или

б) по обичайното местопребиваване на вискателя.

В противен случай, въз основа на приложението на член 3, букви в) и г) от Регламента за задълженията за издръжка, в Чешката република производство може да бъде образувано пред съда, който е компетентен да разглежда производства за определяне на бащинство, или съда, който е компетентен да разглежда производства, касаещи родителска отговорност, освен ако тази компетентност се основава единствено на гражданството на една от страните.

Според член 5 от Регламента за задълженията за издръжка компетентността може да бъде установена също така въз основа на явяването на ответника в даден съд, при условие че на по-късен етап ответникът не оспори компетентността на съда като негов/нейн първи последващ правен акт.

Чешките правни норми за определяне на компетентността, които се прилагат само в случаи, в които компетентността не е определена въз основа на Регламента за задълженията за издръжка (т.е. например ако международната компетентност на чешкия съд се основава на членове 6 и 7 от Регламента за задълженията за издръжка (субсидиарна компетентност, *forum necessitatis*) или на даден международен договор с държава извън ЕС), са следните: при производства, касаещи издръжка за ненавършили пълнолетие деца, компетентен е общият съд по местоживеенето на ненавършилото пълнолетие дете, т.е. съдът, в чийто район е местоживеенето на детето, определено въз основа на споразумение между родителите, решение на съда или други решаващи факти. В другите случаи компетентен е общият съд по местожителството на ответника. За физическо лице общият съд е районният съд по неговото/нейното местожителство и, ако той/тя няма такова местожителство, съдът, в чийто район той/тя пребивава временно. Местожителство означава мястото, където лицето живее с намерението да остане за постоянно (възможно е също така да има няколко такива места, като в този случай общият съд е всеки от съответните съдилища). Ако по отношение на ответника, гражданин на Чешката република, няма общ съд или няма такъв в Чешката република, компетентен е съдът в района по последното му/и известно местожителство в Чешката република. Имуществени права спрямо лице, по отношение на което няма друг компетентен съд в Чешката република, може да се предявяват в съда, в чийто район той/тя притежава имущество.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

По закон не се изисква ищецът да бъде представляван. Ищецът обаче може да реши да бъде представляван пред съда, като предостави пълномощно на избран от него/нея представител — например адвокат.

Физическо лице, което не може да се яви самостоятелно пред съда, трябва да бъде представлявано от законен представител или настойник. В случай на ненавършило пълнолетие дете, законните представители са неговите родители.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Производства по въпроси, касаещи задълженията за взаимна издръжка между родителите и децата, са напълно освободени от съдебни такси. В други производства за определяне на издръжката, включително нейното увеличаване, ищецът е освободен от съдебни такси. Това освобождаване важи също така за производства по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение.

Когато ищецът се представлява от адвокат, той/тя трябва да заплати хонорар, освен ако е договорено друго, по тарифата на адвокатските възнаграждения (която може да бъде изтеглена на английски език от уебсайта на Чешката адвокатска колегия:

<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Ако социалното и финансовото състояние на ищеца го налага и той не се опитва произволно или явно неоснователно да предявява или да се противопоставя на права, съдът може да му назначи представител, който да го представлява безплатно или срещу намалена такса, ако това е абсолютно необходимо с оглед на защитата на интересите на ищеца. При определени условия за негов представител се назначава адвокат.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Обикновено издръжката се изплаща в брой, на редовни месечни вноски, винаги дължими един месец предварително (освен ако съдът реши друго или вискателят договори различни условия със задължения родител), въпреки че може да се предоставя и под друга форма, като предоставяне на жилище, плащане в натура и т.н.

Със задължението за издръжка на детето се определят не само условията, които са обвързващи за задължения родител, но така също имуществените отношения и разумните нужди на детето, които зависят основно от неговата възраст и здравословно състояние. Вземат се предвид също така начинът, по който детето се подготвя за своята бъдеща кариера, извънкласни занимания, хобита и т.н. Принципът обаче е, че стандартът на живот на детето трябва да бъде идентичен с този на родителите. Ако финансовото положение на задължения родител позволява, внасянето на средства като спестявания също може да се определи като разумна нужда на детето. Когато се определя обхвата на задълженията

за издръжка от родителите, се отчитат също така полагащите грижи от родителя, който се грижи за детето, и степента, в която тези грижи се предоставят.

Издръжката между съпрузи се предоставя в такъв размер, че да се гарантира еднакъв материален и културен стандарт на живот за двете страни с оглед на равноправието на мъжа и жената в брака.

Между разведени съпрузи издръжка се присъжда, когато единият разведен съпруг не е в състояние да се издържа самостоятелно и тази невъзможност е последица от брака или е свързана с него и от бившия съпруг законно може да бъде поискана издръжка, по-специално с оглед на възрастта и здравословното състояние на разведения съпруг към момента на развода или прекратяването на грижите за дете, което е общо за разведените съпрузи. Издръжката се присъжда в разумен размер. При определянето на размера се взема предвид продължителността на брака преди развода, както и други изисквания, предвидени в закона.

За бременна майка се присъжда издръжка в разумен размер за покриване на разходите, свързани с бременността и раждането.

В случай на регистрирано партньорство, съдът присъжда издръжка въз основа на молба, като взема предвид изискванията за грижи за общото домакинство. Размерът на задължението за издръжка се определя с оглед на това да се гарантира принципно еднакъв материален и културен стандарт на живот за двете страни.

При прекратяване на съжителството между партньори от един и същи пол може да бъде определено задължение за издръжка по молба на бивш партньор, който не е в състояние да се издържа самостоятелно. Той/тя може да поиска от бившия партньор да му/й предоставя разумна издръжка според неговите/нейните способности, възможности и притежавано имущество. Ако не постигнат споразумение помежду си, съдът определя издръжката по молба на един от тях. Ако единият от бившите партньори, който не носи вина за непоправимото разстройство на партньорството, е претърпял сериозна вреда вследствие на прекратяването на партньорството, съдът може да присъди издръжка от другия бивш партньор за период до три години, считано от прекратяването на съжителството, в същия размер като задължението за издръжка, което би възникнало, ако съжителството не беше прекратено.

В чешкото право не се признава нито т.нар. обективизирана издръжка въз основа на таблици, проценти и т.н., нито се прилага минимална или максимална издръжка. При вземането на своето решение съдът отчита особеностите на всеки конкретен случай, като възможността за повече от едно задължение за издръжка, завишените разходи за дете с увреждания и т.н. Министерството на правосъдието съставя таблица само с препоръчителни размери: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Съдебните решения за издръжка се издават с възможност за отчитане на промени в положението. Така те могат да бъдат изменени, ако положението на вискателя или на задължената страна се промени значително.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се плаща на редовни месечни вноски, винаги дължими един месец предварително, освен ако съдът реши друго или задълженото лице за плащане на издръжката договори друго с вискателя. В извънредно редки случаи (например когато задълженият родител получава само сезонни доходи, занимава се с високорискова дейност и т.н.) съдът може да постанови влягането на определена сума (депозит) за покриване на бъдеща издръжка. В такъв случай съдът предприема допълнителни мерки, за да се гарантира, че от тази сума се извършват отделни плащания на детето, равни на месечните плащания за издръжка. Издръжката трябва да се плаща или на вискателя, или на лицето, което се грижи за вискателя.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Съгласно чешкото право молба за изпълнение на съдебно решение може да бъде подадена до компетентния съд или пред съдебен изпълнител може да бъде направено искане за започване на производство по принудително изпълнение. Като цяло, процедурата по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение (в това число информация за данните, които трябва да бъдат включени в молбата) са представени в информационния документ, озаглавен „Процедури за изпълнение на съдебни решения“. По-долу са представени някои особености, свързани със събирането на издръжка.

Изпълнение на съдебни решения

Общият съд по отношение на ненавършилото пълнолетие дете (вж. отговора на въпрос № 5 за определянето на общия съд по отношение на ненавършило пълнолетие дете) е компетентен да се произнесе по изпълнението на издадено решение за издръжка за ненавършило пълнолетие дете. Общият съд по отношение на задължената страна (вж. отговора на въпрос № 5 за определянето на общия съд по отношение на задължената страна) е компетентен да вземе решение за други типове задължения за издръжка, в това число издръжка за навършили пълнолетие деца.

При изпълнение на решение за издръжката на ненавършило пълнолетие дете, по молба на едната от страните, съдът съдейства за установяване на местожителството на задължената страна. Съдът може също така да предостави допълнителна помощ на вискателя преди да разпорежи изпълнението на решението — например като прикани задълженото лице да предостави информация дали и от кого той/тя получава заплата или някакъв редовен доход; или в коя банка или платежна институция има сметки и номерата на тези сметки; или като поиска от задължената страна да декларира своите активи. Съдът може също така да предостави съдействие във връзка със задължения за издръжка, различни от издръжката на ненавършило пълнолетие дете.

Производство по принудително изпълнение

Молба за образуване на производство по принудително изпълнение може да бъде подадена до всеки чешки съдебен изпълнител. Списък на съдебните изпълнители е публикуван на уебсайта на Камарата на съдебните изпълнители на Чешката република:

<http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. При принудително събиране на издръжка за ненавършило пълнолетие дете, съдебният изпълнител няма право да иска от вискателя авансово плащане на определена сума от разходите по принудителното изпълнение. Един от възможните изпълнителни способности при случаи, касаещи принудителното събиране на издръжка за ненавършило пълнолетие дете, е временното отнемане на свидетелството за управление на МПС на задълженото лице.

Ако задължението за издръжка не бъде изпълнено, в допълнение към използването на горепосочените начини за принудително събиране на издръжка, също така може да се подаден сигнал по подозрение за извършено престъпление, състоящо се в неплащане на издръжка. В Наказателния кодекс е предвидено, че лице, което, умишлено или поради небрежност, не изпълнява своето правно задължение да издържа или да се грижи за друго лице в продължение на период от повече от четири месеца, извършва престъплението неплащане на издръжка. В такъв случай може да бъде подаден сигнал за извършено престъпление във всеки полицейски участък.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Обща информация относно изпълнението на съдебни решения или принудителното изпълнение (включително информацията относно активите, които могат да бъдат предмет на изпълнение или принудително изпълнение, и средствата за правна защита) е представена в информационния документ, озаглавен „Процедури за изпълнение на съдебни решения“.

В Гражданския кодекс е посочено, че ако дадено право не бъде упражнено в рамките на давностния срок, то се погасява по давност и длъжникът не носи повече задължение за плащане. Ако обаче длъжникът извърши плащането след изтичането на давностния срок, той/тя не може да иска възстановяване на платената сума. Правото на издръжка не е ограничено, но за правата на многократно изпълнение може да има ограничение. Обикновено давностният срок е с продължителност от три години. Ако обаче правата са били признати с решение на държавен орган (например съд), законовият давностен срок е десет години след датата, на която е прието решението за изпълнение. Правото на издръжка не изтича след изтичането на определен период от време.

Издръжка може да бъде присъдена едва от датата, на която е започнало съдебното производство. Издръжката за дете обаче може да бъде присъдена за максимален период от три години преди тази дата. Със задна дата може да бъде присъдена така също издръжка за неомъжена майка и възстановяване на разходите, свързани с бременността и раждането, но не повече от две години след раждането на детето.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Структурите за социална и правна закрила на децата в общински орган с разширени правомощия на дадена община са длъжни да съдействат при предявяването на искове за издръжка и за принудително изпълнение във връзка с издръжка от името на ненавършило пълнолетие дете, в това число съдействие при подаването на молба до съда.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В закона не е предвидена такава възможност.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Взискателят на издръжка може да подаде искане до Службата за международна правна закрила на деца в Бърно (<http://www.umpod.cz/>) за съдействие по събиране на плащанията за издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Взискателят може да се свърже с организацията, като използва долупосочените данни за контакт:

Office for International Legal Protection of Children

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Czech Republic

Тел.: +420 542 215 522

Факс: +420 542 212 836

Ел. поща: podatelna@umpod.cz

Когато взискателят осъществява за пръв път контакт със Службата, той/тя трябва да предостави своето пълно име и данни за контакт (телефон или ел. поща), както и името и датата на раждане на детето, за което се отнася въпросът или искането.

Ако взискателят иска съдействие от Службата по повод събиране на издръжки от чужбина, до Службата първо трябва да бъде подадено писмено искане в свободен текст за съдействие във връзка със събирането на издръжка, придружено от попълнен въпросник, който може да бъде изтеглен на чешки език от уебсайта на Службата: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Молбата трябва да включва основна информация за детето и задълженото лице, както и основни факти, обясняващи защо взискателят иска събиране на издръжката. Към искането трябва да бъдат приложени копия от всички документи, по-специално съдебни решения за установяване на задължението за издръжка. След това Службата преценява възможностите за събиране на издръжката за всеки конкретен случай и, ако е необходимо, изпраща подробни инструкции как да се процедира по-нататък в тази връзка.

Може да се наложи да бъде предоставена допълнителна документация, ако това бъде изискано от Службата. Обикновено трябва да бъде представено съдебно решение за определяне на задължението за издръжка, както и нотариално заверен превод на езика на държавата, от която следва да бъде събрана издръжката, включително акта за окончателното съдебно решение и за изпълнение. Когато издръжката следва да бъде събрана от държава — членка на Европейския съюз, съдът изготвя извлечение от решението в съответствие с член 56 от Регламента за задълженията за издръжка. Обикновено се изискват така също пълномощно за държавния орган в чужбина; удостоверение, че взискателят учи, ако той/тя е над 15-годишна възраст, или удостоверение, че лицето е живо. Местният съд по местожителството на взискателя следва да му съдейства за получаването на превод на документите (обикновено съдът, който се е произнесъл по въпроса на първа инстанция). Съдът или предоставя попълнените документи на взискателя, или ги изпраща направо до Службата. В Службата се проверява получената документация и, ако са изпълнени всички изисквания, се изпраща писмено предложение до чуждестранния съд или въпросът се отнася за последващи процесуални действия до компетентния чуждестранен орган или организация. Службата държи взискателя в течение на своите действия, напредъка и резултатите по производството.

В случай на събиране на издръжката, било то чрез правни средства или чрез доброволни плащания от задълженото лице по сметката на чуждестранен партньор, съответните плащания обикновено се превеждат по сметката на Службата веднъж месечно (от административни, счетоводни и количествени съображения) чрез общ превод. От икономическия отдел на Службата плащанията се препращат към взискателя в срок до един месец, както бъде поискано от взискателя. Ако взискателят получи преки плащания от задълженото лице в чужбина, той трябва незабавно да уведоми Службата за тези плащания. Той трябва също така да уведомява Службата за всички промени, които може да касаят производството (смяна на адреса, промяна в грижите за детето, завършване на образованието на детето и т.н.).

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Взискател на издръжка, който живее в чужбина, трябва да се свърже с компетентния орган в съответната държава, а той от своя страна се свързва със Службата за международна правна закрила на деца (вж. по-горе данните за контакт на Службата).

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

При получаване на заявление от друга държава, Службата за международна правна закрила на деца предприема следните мерки: преценява дали заявлението отговаря на всички изисквания на регламентите на ЕС и на международните споразумения или са нужни допълнителни документи;

изпраща писмено искане до задълженото лице в Чешката република и го приканва доброволно да погаси дълговете по издръжката и периодичните суми за издръжката;

ако задълженото лице не отговори, Службата установява неговото финансово състояние и прави предложение до компетентния съд в Чешката република за признаване и изпълнение на чуждестранното съдебно решение. Службата представлява заявителя (взискателя на издръжката, който

живее в чужбина) в хода на производството и предприема всички необходими действия за получаване на плащанията за издръжката и за обезпечаване на прехвърлянето на събраните суми към чуждата държава. Службата и прехвърлящият орган в чужбина се уведомяват взаимно за предприетите мерки, както и за напредъка и резултатите от изпълнението на решението за издръжка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Производствата по въпроси, касаещи задълженията за взаимна издръжка между родителите и децата, са напълно освободени от съдебни такси. В други производства за определяне на издръжка, включително нейното увеличаване, ищецът е освободен от съдебни такси. Това освобождаване важи също така за производствата по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение. Не е задължително вискателят да се представлява от адвокат в производства, свързани със задължение за издръжка. Услугите на Службата за международна правна закрила на деца се предоставят безплатно. Службата представлява заявителя (вискателя на издръжката, който живее в чужбина) в съдебното производство, предприема всички необходими действия за обезпечаване на плащането на издръжката от негово име и осигурява превеждането на събраните суми в чужбина.

Ако социалното и финансовото състояние на ищеца го налага и той не се опитва произволно или явно неоснователно да предявява или да се противопоставя на права, съдът може да освободи страната, било то частично или напълно, от плащането на съдебни такси. Ако е назначен представител на страна, която е била освободена от плащането на съдебни такси, това освобождаване важи също така — в обхвата, в който е предоставено — за паричните разходи за представителя и за разходите, свързани с представителството. Страна, която е била освободена от плащането на съдебни такси, не може да бъде задължена да плати депозит за разходите по доказателствата, или да бъде задължена да възстанови разходите, направени от държавата (т.е. свидетели, вещи лица, устен превод и т.н.). Разходите, които са направени във връзка с обстоятелството, че дадена страна се явява пред съда, като говори на своя майчин език или общува чрез системи за общуване за глухи или глухи и слепи лица, са за сметка на държавата и не може да се търси компенсация за покриването на такива разходи.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Съгласно Закон № 359/1999 Coll. относно социалната и правна закрила на деца, с измененията, Службата за международна правна закрила на деца, която е централният орган за Чешката република, когато предоставя социална и правна закрила в отношенията с чужди държави, изпълнява следните задачи:

§ изпълнява функциите на централен държавен орган в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка,

§ изпълнява ролята на настойник на детето,

§ изисква доклади за положението на деца, които са граждани на Чешката република, но не са с постоянно местожителство на нейна територия, от съответните органи и други юридически и физически лица, по искане на родителите, които живеят в Чешката република, или на органите за социална и правна закрила,

§ посредничи при предоставянето на лични документи и други актове на чужди държави и осигурява документи и други актове от чужди държави,

§ сътрудничи си с държавни органи или други организации на чужда държава, с аналогични функции на Службата, ако са надлежно оправомощени да извършват дейности за социална и правна закрила в съответната си държава, както и с други органи, учреждения и юридически лица, когато това е целесъобразно,

§ съдейства при издирването на родителите на дете, ако родителят(ите) живее(ят) в чужбина, членове на семейството и лица със задължения за издръжка, проучва материалното и финансовото състояние, за да определи издръжката, посредничи, когато се правят искания за изпълнение на задължението за издръжка, както и искания за установяване на задължение за издръжка и отглеждане и за установяване на бащинство,

§ урежда превода на актовете, които са необходими за упражняване на компетенциите в сферата на социалната и правна закрила в съответствие с международни договори и пряко приложимите регламенти на Европейския съюз.

За целите на упражняването на компетенциите на Службата съответните органи и други физически и юридически лица трябва да ѝ предоставят нужното съдействие в нужния обхват. Прилагат се съответно разпоредбите от нормативната уредба на принудителното изпълнение, касаещи задължителното съдействие от трети страни. Задължително съдействие в изисквания обхват се предоставя също така например от съдилищата, полицията на Чешката република, банки, социалноосигурителни институции, бюра по труда, оператори на пощенски услуги, доставчици на електронни услуги, застрахователни компании, Министерството на вътрешните работи, що се отнася до предоставянето на информация от регистрите на гражданите и чужденците, и т.н.

Последна актуализация: 27/08/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.